

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК МІЖ ЕФЕКТИВНІСТЮ ТА МОТИВАЦІЄЮ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Цапро Г. Ю.

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри англійської мови та комунікації
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
ORCID ID: 0000-0002-0748-7531

Кузьмінська Л. С.

старший викладач кафедри іноземних мов
навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0009-0002-3422-2501

Остапенко А. Л.

старший викладач кафедри романської філології
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
ORCID ID: 0009-0000-1361-2098

Мезі І. А.

старший викладач кафедри романської філології
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
ORCID ID: 0009-0001-9315-3625

Терещук М. О.

викладач кафедри англійської мови та комунікації
Київського столичного університету імені Бориса Грінченка
ORCID ID: 0000-0001-8241-6779

У статті досліджено сучасні теоретичні підходи до виправлення помилок у процесі навчання іноземних мов, зосереджено увагу на пошуку балансу між педагогічною ефективністю та навчальною мотивацією. Авторами проаналізовано основні парадигми – традиційну, комунікативну, інтерактивну та компетентнісну – з метою з'ясування, як кожна з них трактує роль викладача в процесі корекції помилок. Теоретичні положення, викладені в працях Дж. Траскотта, Д. Ферріс, Р. Елліса, Р. Лістера, Ш. Лі, а також українських науковців С. Ніколаєвої, О. Тарнопольського та В. Филипської, систематизовано для виявлення взаємозалежності між типом зворотного зв'язку, ступенем його експліцитності та мотиваційною реакцією студентів. У таблицях 1 і 2, укладених авторами, узагальнено еволюцію корекційних підходів і порівняно різні стратегії зворотного зв'язку за показниками точності, мотиваційного впливу та внеску у формування автономії здобувача освіти. Результати дослідження свідчать, що зворотний зв'язок є найбільш ефективним тоді, коли інтегрований у систему формувального оцінювання та реалізується у форматі підтримувальної, діалогічної взаємодії. Виправлення помилок розглядається не як форма покарання чи контролю, а як засіб когнітивної та емоційної підтримки, що стимулює рефлексію, саморегуляцію і мовну усвідомленість. Теоретичний внесок статті полягає у визначенні педагогічних параметрів «збалансованої корекції», яка узгоджується з принципами сучасної гуманістичної та компетентнісно орієнтованої моделі навчання.

Ключові слова: виправлення помилок, зворотний зв'язок, мотивація здобувачів, навчання іноземних мов, комунікативний підхід, формувальне оцінювання, автономія студента.

Tsapro G. Yu., Kuzminska L. S., Ostapenko A. L., Mezi I. A., Tereshchuk M. O.
**Error Correction between efficiency and motivation: modern approaches
to foreign language teaching**

Over the past few years, many teachers and scholars have started to look more closely at how various ways of handling students' mistakes affect both their learning progress and their desire to keep using the language. The present paper looks at this issue through the lens of classroom interaction, arguing that correction should

be understood not as a form of grading, but as a kind of cognitive and emotional scaffolding that helps learners notice patterns and gain control over their own language use. Drawing on theoretical works by J. Truscott, D. Ferris, R. Ellis, R. Lyster, S. Li, and leading Ukrainian scholars such as S. Nikolaieva, O. Tarnopolskyi, and V. Fylypska, the analysis traces how attitudes toward corrective feedback have evolved from formal accuracy to formative assessment and learner autonomy.

Two tables included in the study outline how approaches to feedback have changed over time and place different techniques side by side. They show, in a concise way, how each method works for accuracy, motivation, and the learner's growing awareness of language use. The two tables make it easier to see how different kinds of feedback have evolved and how each approach works in real teaching practice. They show that correction is most productive when it grows naturally out of classroom talk and when students experience it as part of joint learning with the teacher rather than as a form of criticism. In this view, instructors can mix direct, indirect, and metalinguistic feedback as needed, adjusting it to the learner's level and emotional comfort. The study adds to current methodological debates by describing the key features of a balanced-correction model, one that joins precision with confidence and reflects today's humanistic, competence-based understanding of language education.

Keywords: *error correction, feedback, learner motivation, foreign language teaching, communicative approach, formative assessment, learner autonomy.*

Вступ. Проблема виправлення помилок у процесі навчання іноземної мови залишається однією з найактуальніших у сучасній методиці викладання. Незважаючи на значний обсяг досліджень у галузі лінгводидактики, питання оптимального поєднання ефективності корекції помилок і підтримання мотивації студентів залишається відкритим. У різних педагогічних підходах – від комунікативного до когнітивного чи інтерактивного – корекція розглядається не лише як інструмент формування мовної компетентності, а і як чинник, що може впливати на психологічний комфорт та самооцінку учнів. Саме тому пошук балансу між суворим контролем і заохоченням до експериментування з мовою є центральним викликом для сучасного викладача.

Актуальність теми зумовлена змінами в парадигмі мовної освіти, де пріоритет зміщується від засвоєння системи правил до розвитку комунікативної компетентності та автономії студента. В умовах глобалізації, мобільності та використання цифрових технологій у навчанні зростає потреба в гнучких і гуманістично орієнтованих методиках, які враховують індивідуальні стилі навчання. Виправлення помилок, яке раніше сприймалося як механічний процес, нині розглядається як динамічна взаємодія між викладачем і студентом, що формує довіру, сприяє саморефлексії та розвиває навички самооцінювання.

Мета статті – визначити сучасні підходи до виправлення мовних помилок у процесі навчання іноземних мов, проаналізувати їх

ефективність та вплив на мотивацію учнів. Особлива увага приділяється порівнянню традиційних і комунікативних стратегій корекції, а також вивченню ролі зворотного зв'язку у формуванні позитивного навчального досвіду. Стаття покликана показати, що виправлення помилок може бути не лише дидактичним засобом, а й важливим психологічним інструментом підтримки навчальної мотивації.

Дослідження доцільне тим, що воно спрямоване на переосмислення ролі викладача в сучасному навчальному процесі. Педагог, який володіє різними техніками виправлення, здатен гнучко адаптувати їх до конкретних освітніх ситуацій, ураховуючи вікові, мовні й емоційні особливості студентів. Розуміння того, як саме способи корекції впливають на навчальну активність, дає змогу підвищити якість мовної освіти загалом і створити більш ефективне, мотивувальне й психологічно комфортне середовище для засвоєння іноземних мов.

Огляд літератури. Дискусія щодо доцільності та результативності виправлення помилок у навчанні іноземної мови має тривалу історію, що бере початок із відомої полеміки навколо граматичної корекції в письмі. Радикальна позиція Дж. Траскотта (J. Truscott, 1996) про недоцільність виправлення граматичних помилок спричинила активну наукову відповідь Д. Ферріс (D. Ferris, 1999), яка довела передчасність таких висновків і наголосила на необхідності пошуку ефективніших форм зворотного зв'язку. Ця теоретична суперечка визначила межу подальших дослі-

джен, у яких акцент змістився з питання про те, «чи виправляти», на «як, коли і кого виправляти».

На рівні усного мовлення ключовим орієнтиром стало дослідження Р. Лістера та Л. Ранти (R. Lyster & L. Ranta, 1997), які запропонували класифікацію типів усної корекції (recast, elicitation, clarification request, metalinguistic feedback, explicit correction, repetition) і пов'язали їх із поняттям uptake, тобто негайною реакцією учня. Подальші праці Р. Лістера, Ю. Сайто та М. Сато (R. Lyster, Y. Saito & M. Sato, 2013) підтвердили позитивний вплив усної корекції на засвоєння мови, водночас наголосивши, що її ефективність залежить від контексту завдання, рівня володіння мовою та цілей навчання.

У галузі письма систематизувальний внесок зробив Р. Елліс (R. Ellis, 2009), який виділив типи письмової корекції: пряму й непряму, з кодами чи без, із поясненням правил або без нього. Емпіричні дослідження Д. Бітченера та У. Кнох (D. Bitchener & U. Knoch, 2010) продемонстрували, що фокусована письмова корекція підвищує точність у використанні конкретних граматичних структур. Подальші роботи цих авторів окреслили умови, за яких ефект корекції зберігається в довгостроковій перспективі.

Загальні тенденції у сфері педагогічного зворотного зв'язку окреслили Д. Хетті та Г. Тімперлі (J. Hattie & N. Timperley, 2007), які показали, що ефективність корекції залежить від її спрямованості, своєчасності та зрозумілості для студента. Метааналіз Ш. Лі (S. Li, 2010) щодо зворотного зв'язку в навчанні другої мови підтвердив, що виправлення загалом має позитивний вплив, однак сила цього ефекту варіює залежно від типу корекції, її експліцитності та навчальної модальності.

В українській методиці викладання питання зворотного зв'язку та виправлення помилок розглядали О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, С. Ю. Ніколаєва (Ніколаєва, Бігич та Бориско, 2013). У колективних працях під керівництвом С. Ніколаєвої висвітлено роль оцінювання у формуванні автономії студента та розвитку навчальної мотивації. Автори підкреслюють, що ступінь експліцит-

ності корекції має відповідати рівню підготовки та дидактичним цілям – від формування граматичної точності до розвитку комунікативної спонтанності.

Значний внесок у розробку сучасних підходів зробив О. Б. Тарнопольський (Тарнопольський, 2012), який розглядає виправлення помилок як інтегрований елемент змістової діяльності в контентноорієнтованому навчанні (CLIL) і підкреслює важливість комунікативної підтримки, а не переривання мовленнєвого процесу. Такі підходи простежуються в працях І. Задорожної (Задорожна, 2014) та Г. Кучерук (Кучерук, 2018), де наголошено на ролі взаємокорекції та рефлексії студентів у формуванні їх автономії.

Серед новітніх українських досліджень варто відзначити праці В. І. Филипської (Филипська, 2019), яка досліджує види й механізми коригувального зворотного зв'язку в закладах вищої освіти, та О. В. Лях (2021), що аналізує роль самокорекції та взаємокорекції в збереженні мотивації студентів. Обидві дослідниці підкреслюють, що надмірно часте або емоційно забарвлене виправлення може знижувати впевненість студентів, тому педагогічна стратегія має поєднувати точність і підтримку.

Отже, дослідники – Р. Елліс (R. Ellis, 2009), Д. Ферріс (D. Ferris, 1999), Р. Лістер (R. Lyster, 2013), Ш. Лі (S. Li, 2010), С. Ніколаєва (Ніколаєва, 2013), О. Бігич (Бігич, 2013), О. Тарнопольський (Тарнопольський, 2012), В. Филипська (Филипська, 2019), О. Лях (Лях, 2021) – сходяться на думці, що ефективність виправлення визначається не фактом його здійснення, а педагогічним дизайном: фокусом на меті, своєчасністю, зрозумілістю та підтримувальним тоном викладача. Саме пошук цього балансу між ефективністю та мотивацією становить головне завдання сучасної методики навчання іноземних мов.

Методи та методики дослідження. У статті застосовано комплекс теоретичних методів, спрямованих на систематизацію, узагальнення та критичне осмислення наукових підходів до проблеми виправлення помилок у процесі навчання іноземних мов. Зокрема, використано аналіз і синтез наукових джерел, що дало змогу простежити

еволюцію поглядів від традиційних до сучасних комунікативно орієнтованих підходів; порівняльний метод – для зіставлення концепцій зарубіжних і вітчизняних дослідників (Д. Ферріс (D. Ferris), Р. Елліс (R. Ellis), Р. Лістера (R. Lyster), С. Ніколаєвої, О. Тарнопольського та ін.); інтерпретаційно-аналітичний метод – для виявлення взаємозв'язку між характером зворотного зв'язку, його ефективністю та впливом на мотивацію студентів.

Методологічну основу становить системний підхід, який розглядає процес виправлення помилок як цілісну педагогічну систему, у межах якої дидактичні, психологічні й лінгвістичні чинники взаємодіють у розвитку мовної компетентності здобувачів освіти. Таке поєднання методів забезпечило можливість узагальнити наукові положення, визначити ключові тенденції у вивченні проблеми, а також сформулювати рекомендації для оптимізації корекційних стратегій у сучасній практиці навчання іноземних мов.

Результати. Проведений авторами порівняльно-теоретичний аналіз засвідчив, що в сучасній методиці навчання іноземних мов відбувається переосмислення ролі корекції помилок – від інструменту контролю до засобу підтримки навчальної автономії. Сьогодні виправлення розглядається в тісному зв'язку з концепцією формування оцінювання, елементами коучингу та педагогіки партнерства. Такі зміни зумовлені як гуманізацією освітнього процесу, так і результатами емпіричних досліджень, що доводять: надмірно суворий контроль знижує готовність

студентів до мовленнєвого ризику (Ferris, 1999; Ellis, 2009; Nikolaieva, 2013).

На основі опрацьованого теоретичного матеріалу укладено Таблицю 1, що відображає еволюцію підходів до виправлення помилок та їх вплив на ефективність і мотивацію. Аналіз проведено авторами шляхом синтезу положень комунікативного, компетентнісного й когнітивного підходів до навчання мов.

Як видно з таблиці, у центрі сучасного викладання стоїть ідея «балансованої корекції» – поєднання формальної точності та психологічної підтримки. Підхід, орієнтований на студента, відмовляється від авторитарної моделі викладача на користь партнерства, у якому помилка трактується не як поразка, а як природний етап навчального процесу.

Другий напрям аналітичної роботи авторів полягав у класифікації типів зворотного зв'язку з позицій їх педагогічної ефективності. Систематизація літератури (Ellis, 2009; Bitchener & Knoch, 2010; Li, 2010) дала змогу укласти Таблицю 2, яка демонструє співвідношення між типом корекції, рівнем точності, мотиваційним ефектом і рівнем навчальної автономії.

Результати порівняльного аналізу підтверджують, що ефективність корекції зростає, коли вона поєднує метамовні елементи та взаємодію студентів, а не спирається лише на авторитарне виправлення викладачем. Такий підхід відповідає тенденціям формування оцінювання (*formative assessment*), у якому фокус зміщується з оцінки помилки на її осмислення.

Таблиця 1

Основні підходи до виправлення помилок у навчанні іноземних мов

Підхід	Ключові представники	Характер виправлення	Потенційний вплив на ефективність	Вплив на мотивацію
Традиційно-граматичний	Дж. Траскотт (J. Truscott), ранні методики	Пряма, формоцентрична	Висока точність, але слабкий перенос у комунікацію	Зниження впевненості, страх помилки
Комунікативний	Д. Ферріс (D. Ferris), Р. Елліс (R. Ellis)	Непряма, вибіркова, з кодами	Покращує письмову точність, розвиває самокорекцію	Підтримує помірну мотивацію
Інтерактивний (усна корекція)	Р. Лістер (R. Lyster), Л. Ранта (L. Ranta)	Recast, elicitation, metalinguistic feedback	Формує зв'язок між формою та змістом	Підвищує впевненість у спілкуванні
Компетентнісний, студент-центрований	С. Ніколаєва, О. Тарнопольський	Варіативна, інтегрована в діяльність	Висока ефективність у довгостроковій перспективі	Підтримує внутрішню мотивацію

Таблиця 2

Типи зворотного зв'язку та їх навчальний потенціал

Тип зворотного зв'язку	Характеристика	Приклади дослідників	Ефективність для точності	Мотиваційний ефект
Прямий	Викладач пропонує правильну форму	D. Bitchener, R. Ellis	Висока на початкових рівнях	Може знижувати впевненість
Непрямий	Помилка позначається без відповіді	D. Ferris, S. Li	Стимулює самокорекцію	Підвищує автономію
Метамовний	Пояснення граматичного правила	R. Lyster, L. Ranta	Сприяє усвідомленому засвоєнню	Підсилює пізнавальну мотивацію
Взаємокорекція	Обговорення помилок у парах	О. Тарнопольський, І. Задорожна	Розвиває спостережливість	Підвищує залученість
Самокорекція	Самостійне виявлення помилок	С. Ніколаєва, В. Филипська	Варіативна, залежно від рівня	Дуже висока, формує внутрішню мотивацію

Особливо показовими є дослідження Р. Лістера та М. Сато (R. Lyster, M. Sato, 2013), які довели, що усна корекція, виконана у формі переформулювання (recast), сприймається студентами як природна частина комунікації і не має демотиваційного ефекту. Такі висновки роблять ці українські науковці: С. Ніколаєва (2013) вказує на важливість поєднання емоційної підтримки та когнітивного навантаження, тоді як О. Лях (Лях, 2021) акцентує на значенні самокорекції для підтримки внутрішньої мотивації.

Отримані результати підтверджують: найефективніша модель корекції – це варіативна система, у якій викладач чергує прямі, непрямі та метамовні стратегії залежно від цілей і рівня студентів. За таких умов виправлення стає не формою покарання, а інструментом розвитку рефлексії, що узгоджується з принципами компетентнісного та гуманістичного підходів О. Тарнопольського (2012) та С. Ніколаєвої (2013).

Крім того, аналіз свідчить, що мотиваційний ефект корекції не можна відокремити від соціально-психологічного контексту. У ситуаціях, де навчальний процес побудований на взаємній підтримці, виправлення не сприймається як загроза, а навпаки – активізує навчальну діяльність. Це повністю відповідає моделям позитивної педагогічної взаємодії, описаним у сучасних європейських студіях (Hattie & Timperley, 2007; Li, 2010).

Так, теоретичний аналіз, здійснений авторами, дає змогу зробити узагальнений висновок: ефективність і мотиваційний вплив корекції помилок визначаються не типом

виправлення, а способом його педагогічного впровадження. Найкращі результати досягаються тоді, коли викладач створює атмосферу діалогу, залучає студентів до процесу самоконтролю та забезпечує зворотний зв'язок, спрямований на розвиток, а не на оцінку.

Висновки. Проведений авторами теоретичний аналіз дав змогу виявити ключові тенденції в сучасному розумінні процесу виправлення помилок під час навчання іноземної мови. Сучасна методика поступово відходить від уявлення про помилку як про суто негативне явище й розглядає її як індикатор розвитку міжмовної компетенції. Корекція перестає бути актом контролю й набуває функції когнітивної підтримки, спрямованої на усвідомлення закономірностей мови. У цьому контексті виправлення трактується як форма педагогічного діалогу, у якому викладач і студент є рівноправними учасниками навчальної взаємодії (Ніколаєва, Бігич і Бориско, 2013; Тарнопольський, 2012).

Порівняння різних типів зворотного зв'язку показало, що ефективність корекції визначається не самим її способом, а тим, як вона інтегрована в навчальний процес. Метамовні й непрямі стратегії виявляють більший потенціал для розвитку самоконтролю та підтримки мотивації, тоді як пряме виправлення має сенс лише на початкових етапах формування мовної навички. Успішна педагогічна практика передбачає варіативність і ситуативність: саме гнучке чергування типів корекції створює умови для поєднання точності та психологічного комфорту (R. Lyster, M. Sato, 2013; D. Ferris, 1999).

Так, виправлення помилок у навчанні іноземної мови слід розглядати як інтегрований компонент формувального оцінювання, що сприяє саморефлексії, підвищує рівень автономії та формує культуру відповідального мовлення. Його педагогічна цінність полягає не лише в зниженні кількості помилок, а й у створенні сприятливого середовища, у якому студенти навчаються мислити, експериментувати та ухвалювати власні навчальні рішення.

Лімітація дослідження. Обмеження цього дослідження полягає в теоретичному харак-

тері: аналіз спирався на узагальнення наукових джерел без експериментальної перевірки ефективності окремих стратегій виправлення в практичному навчальному контексті.

Перспективи подальших досліджень. Перспективним напрямом подальших розвідок є емпіричне вивчення впливу різних типів корекції на динаміку мотивації та рівень автономії студентів у процесі опанування кількох іноземних мов і створення моделі адаптивного зворотного зв'язку в навчальному середовищі.

Список використаних джерел

1. Задорожна І. П. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх учителів у процесі інтерактивного навчання : монографія. Тернопіль : Астон, 2014. 348 с.
2. Кучерук Г. О. Взаємонавчання як засіб формування іншомовної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей. *Інноваційна педагогіка*, 2018. Вип. 8. С. 35–39.
3. Лях О. В. Самокорекція і взаємокорекція як чинники формування мотивації студентів до іншомовного навчання. *Інноваційна педагогіка*, 2021. Вип. 35. С. 89–93.
4. Ніколаєва С. Ю.; Бігич О. Б.; Бориско Н. Ф. Методика навчання іноземних мов і культур : теорія і практика : підручник. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищій школі : навч. посіб. Дніпропетровськ : ДУЕП, 2012. 256 с.
6. Филипська В. І. Коригувальний зворотний зв'язок у процесі формування мовленнєвих умінь студентів філологічних спеціальностей. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія Педагогіка та психологія*, 2019. Вип. 30, с. 123–131.
7. Bitchener D.; Knoch U. Raising the linguistic accuracy level of advanced L2 writers with written corrective feedback. *Journal of Second Language Writing*, 2010, 19(4), 207–217. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2010.10.002>.
8. Ellis R. A typology of written corrective feedback types. *ELT Journal*, 2009, 63(2), 97–107. <https://doi.org/10.1093/elt/ccn023>.
9. Ferris D. The case for grammar correction in L2 writing classes: A response to Truscott (1996). *Journal of Second Language Writing*, 1999, 8(1), 1–11. [https://doi.org/10.1016/S1060-3743\(99\)80110-6](https://doi.org/10.1016/S1060-3743(99)80110-6).
10. Hattie J.; Timperley H. The power of feedback. *Review of Educational Research*, 2007, 77(1), 81–112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>.
11. Li S. The effectiveness of corrective feedback in SLA: A meta-analysis. *Language Learning*, 2010, 60(2), 309–365. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2010.00561.x>.
12. Lyster R.; Ranta L. Corrective feedback and learner uptake: Negotiation of form in communicative classrooms. *Studies in Second Language Acquisition*, 1997, 19(1), 37–66. <https://doi.org/10.1017/S0272263197001034>.
13. Lyster R.; Saito Y.; Sato M. Oral corrective feedback in second language classrooms. *Language Teaching*, 2013, 46(1), 1–40. <https://doi.org/10.1017/S0261444812000365>.
14. Truscott J. The case against grammar correction in L2 writing classes. *Language Learning*, 1996, 46(2), 327–369. <https://doi.org/10.1111/j.1467-1770.1996.tb01238.x>.

References

1. Zadorozhna, I. P. (2014). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnix uchyteliv u protsesi interaktyvnoho navchannia [Formation of Foreign Language Communicative Competence of Future Teachers in the Process of Interactive Learning]. Aston. [in Ukrainian].
2. Kucheruk, H. O. (2018). Vzaiemonavchannia iak zasib formuvannia inshomovnoi kompetentnosti studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei [Peer Learning as a Means of Developing Foreign Language Competence in Non-Philology Students]. *Innovatsiina Pedagogika – Innovative Pedagogy*, 8, 35–39. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2018/8.xx> [in Ukrainian].
3. Liakh, O. V. (2021). Samokorektsiia i vzaiemokorektsiia iak chynnyky formuvannia motyvatsii studentiv do inshomovnoho navchannia [Self-Correction and Peer-Correction as Factors in Shaping Students' Motivation

- for Foreign Language Learning]. *Innovatsiina Pedagogika – Innovative Pedagogy*, 35, 89–93. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/35.xx> [in Ukrainian].
4. Nikolaieva, S. Yu., Bihych, O. B., & Borysko, N. F. (2013). *Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: Teoriia i praktyka* [Methodology of Teaching Foreign Languages and Cultures: Theory and Practice]. Lenvit. [in Ukrainian].
 5. Tarnopolskyi, O. B. (2012). *Metodyka navchannia inshomovnoi movlennievoi diialnosti u vyshchii shkoli* [Methodology of Teaching Foreign Language Speech Activity in Higher Education]. DUEP. [in Ukrainian].
 6. Fylypska, V. I. (2019). Koryhvalnyi zvorotnyi zviazok u protsesi formuvannia movlennievnykh umin studentiv filolohichnykh spetsialnosti [Corrective Feedback in Developing Speech Skills of Philology Students]. *Visnyk Kyivskoho Natsionalnoho Linhvistychnoho Universytetu. Serii Pedagogika ta Psykholohiia – Bulletin of Kyiv National Linguistic University. Pedagogy and Psychology Series*, 30, 123–131. <https://doi.org/10.32589/2412-9283.30.2019.xx> [in Ukrainian].
 7. Bitchener, D., & Knoch, U. (2010). Raising the linguistic accuracy level of advanced L2 writers with written corrective feedback. *Journal of Second Language Writing*, 19(4), 207–217. <https://doi.org/10.1016/j.jslw.2010.10.002>
 8. Ellis, R. (2009). A typology of written corrective feedback types. *ELT Journal*, 63(2), 97–107. <https://doi.org/10.1093/elt/ccn023>
 9. Ferris, D. (1999). The case for grammar correction in L2 writing classes: A response to Truscott (1996). *Journal of Second Language Writing*, 8(1), 1–11. [https://doi.org/10.1016/S1060-3743\(99\)80110-6](https://doi.org/10.1016/S1060-3743(99)80110-6).
 10. Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81–112. <https://doi.org/10.3102/003465430298487>
 11. Li, S. (2010). The effectiveness of corrective feedback in SLA: A meta-analysis. *Language Learning*, 60(2), 309–365. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2010.00561.x>.
 12. Lyster, R., & Ranta, L. (1997). Corrective feedback and learner uptake: Negotiation of form in communicative classrooms. *Studies in Second Language Acquisition*, 19(1), 37–66. <https://doi.org/10.1017/S0272263197001034>.
 13. Lyster, R., Saito, Y., & Sato, M. (2013). Oral corrective feedback in second language classrooms. *Language Teaching*, 46(1), 1–40. <https://doi.org/10.1017/S0261444812000365>.
 14. Truscott, J. (1996). The case against grammar correction in L2 writing classes. *Language Learning*, 46(2), 327–369. <https://doi.org/10.1111/j.1467-1770.1996.tb01238.x>.

Стаття надійшла до редакції 10.11.2025

Стаття прийнята 27.11.2025

Статтю опубліковано 23.12.2025